

AKSAI CHIN, L'ETERNA DISPUTA SINO-ÍNDIA: UN CONFLICTE D'INTERÈS MUNDIAL

Font: AFP / Tauseef Mustafa

En el tauler d'escacs territorials del sud d'Àsia, l'Índia juga un paper molt important, sent un país al qual tenir en molta consideració. Situat en el sud del continent asiàtic, és un dels líders geopolítics de la regió de l'Oceà Índic. Actualment, és el segon país amb més població del món, darrere de la Xina.

Precisament, amb el gegant asiàtic xinès manté un conflicte històric que, des de fa un any, està en el punt de mira per les seves conseqüències d'abast mundial. El conflicte té nom, Aksai Chin, un territori situat en la unió de les fronteres de la República Popular de la Xina, el Pakistan i l'Índia, administrat per la Xina i reclamat per l'Índia.

En aquest article es pretén examinar la situació d'aquesta regió des de la perspectiva internacional, de com un conflicte a priori bilateral

entre dos països, l'Índia i la Xina, és ja d'interès global.

El passat juny hi va haver un xoc fronterer a la vall de Galwan, a la regió de Ladakh, la primera confrontació de les últimes dècades amb víctimes a la frontera entre els dos gegants asiàtics. El control de la vall de Galwan dóna accés a l'altiplà d'Aksai Chin.

Els dos països es van acusar mútuament d'haver traspasat la frontera, l'anomenada LAC (Línia de Control Actual), una línia ambigua, a causa de la complexa topografia, traçada el 1993, a falta d'un acord definitiu sobre una frontera. Precisament en aquesta manca d'una frontera pactada entre l'Índia i la Xina recau l'origen del conflicte.

Origen del conflicte

Al llarg de la història, s'han traçat en el mapa diferents fronteres, però en cap cas han estat acceptades per ambdós països.

El 1947, amb la divisió de l'Imperi britànic en dos, la Unió Índia i el Domini del Pakistan, hi va haver la partició de Caixmir. Les regions occidentals d'Azad Caixmir, Gilgit-Baltistán i el Trans-Karakorum, van quedar sota control pakistanès, mentre que Jammu Caixmir, amb la regió oriental de Ladakh, fronterera amb la Xina, es va quedar a l'Índia. Ja el 1993 es va traçar la LAC, línia de demarcació que deixa a Aksai Chin sota jurisdicció xinesa. Des de llavors, al llarg de tot aquest segle XXI hi ha hagut un progressiu augment de la militarització en la LAC amb el conflicte a la vall de Galwan del juny passat com a primer enfrontament amb morts des de 1975.

Interessos de l'Índia

Índia reclama aquest territori al·legant la seva pertinença a Ladakh, territori de l'antic principat de Caixmir, avui dividit entre l'Índia i el Pakistan. La seva reclamació arriba fins al punt que, el novembre de 2019, el ministre d'Interior de la Unió Índia, Amit Shah, va declarar en el Parlament de l'Índia que el Caixmir ocupat per Pakistan (PoK), i Aksai Chin són part de l'Índia: "Quan dic Jammu i Caixmir (J&K), també inclou PoK. El límit de J&K com s'esmenta en la nostra Constitució inclou PoK i Aksai Chin"¹. Mostra d'això és la presentació per part del Govern de l'Índia, el novembre de 2019, d'un nou mapa on es mostrava a Aksai Chin i PoK com a Territoris de la Unió. En el mapa s'estableix dues grans regions, Ladakh, que inclou PoK, i Jammu i Caixmir. Una ferma reiteració de les reclamacions territorials i objectius geopolítics de l'Índia a la regió.

Aquest territori és també motiu d'interès per a l'Índia, ja que és l'únic corredor transitable per a comunicar-se i establir vincles amb Àsia

Central. Actualment, Àsia Central, i en concret els països que conformen el seu nucli, Kazakhstan, Kirguizistan, Tadjikistan, Turkmenistan i Uzbekistan, és una de les grans zones de producció de gas i d'hidrocarburs del món. A més, és una regió rica en altres recursos com l'urani i l'energia hidroelèctrica. L'Índia, amb el territori d'Aksai Chin sota el seu control, podria establir rutes terrestres, que significaria tenir canonades cap a aquests estats centrals i ser un dels principals països involucrats en l'explotació dels rics hidrocarburs d'Àsia Central. D'altra banda, cal tenir en compte que la Xina té una gran presència energètica i comercial a Àsia Central. De fet, la Xina és un dels líders en aquesta regió, pel que fa a presència i influència.

Per aquest motiu, aquest corredor a través d'Aksai Chin seria una gran amenaça al domini xinès en els mercats energètics d'Àsia Central. L'entrada de l'Índia en aquest mercat dels països del centre d'Àsia suposaria una gran competència per a la Xina, que veuria perillar el seu lideratge en aquest mercat. El monopoli de poder i influència per part de la Xina en aquest mercat, doncs, podria veure's afeblit. Però per a això, l'Índia necessita controlar Aksai Chin.

Així doncs, aquesta política de connectar l'Índia amb Àsia Central mitjançant Aksai Chin beneficiaria a l'Índia en termes econòmics, ja que significaria una via directa de comerç amb els països del centre del continent asiàtic. En conseqüència, eludiria el domini econòmic de la Xina a la regió. És a dir, augmentar les connexions entre l'Índia i els països del nucli d'Àsia Central implicaria conseqüències d'elevada rellevància per a la Xina que veuria com el seu poder en el territori no seria de tan alta magnitud.

Llavors, la clau recau de nou en Aksai Chin, que sota el control de l'Índia seria la porta d'accés d'aquest país al control dels rics recursos situats a Àsia Central, a més de ser el mètode per a inhibir la influència de la Xina.

¹ Aneja, A. (2020, 5 juny) Analysis. China's Belt and Road Initiative fuels Ladakh standoff. The Hindu.

Interessos de la Xina

Xina, per part seva, té un elevat interès per a mantenir aquest territori estratègic. La regió d'Aksai Chin alberga la carretera que connecta Tibet i Xinjiang (Xina). Perdre l'altiplà significaria que la carretera nacional estaria tallada.

Aquesta ruta, coneguda com l'autopista G219, va ser construïda en el segle passat, en la dècada dels anys cinquanta, entre 1951 i 1958. Connecta aquests dos territoris poc desenvolupats, Tibet i Xinjiang, que la Xina vol desenvolupar econòmicament, però per a això necessita una millor connexió per al transport de material, que aconsegueix amb aquesta via. A més, aquest eix de comunicació facilita la mobilitat de forces militars al llarg d'aquests territoris, fet imprescindible per a la Xina davant una possible revolta en alguna d'aquestes regions.

Aquestes dues regions autònomes de la Xina viuen sota el control xinès i com explicava Lobsang Sangay, primer ministre del Govern tibetà en l'exili des del 2011, la política xinesa a Tibet i Xinjiang està destinada a combatre l'etnicitat i trencar la identitat cultural tant dels tibetans com la dels uigurs, població turca que resideix en Xinjiang².

El descontentament dels tibetans i uigurs planteja un dels temors que aguaiten al règim xinès: un desacord i altercat intern que derivi en revolució social i afecti el règim comunista. Per a evitar aquesta possibilitat, l'estratègia xinesa consisteix a mantenir un alt grau de control militar en totes dues regions i, per tant, una connexió segura i ràpida entre elles.

Aquesta Carretera Nacional, amb el seu pas crucial a Aksai Chin, uneix els dos punts conflictius per a la Xina: Xinjiang i Tibet, i aquesta via va ser precisament un dels detonants del conflicte de 1962 entre l'Índia i la Xina. Així i tot, és important recalcar que aquesta carretera ja no és l'única ruta

existent per a unir aquests territoris. En 1958, aquesta Carretera Occidental, la G219, que transcorre per Aksai Chin, era l'únic accés per terra al Tibet. No obstant això, actualment amb la construcció de la Carretera Central i de l'Est, hi ha rutes alternatives disponibles. Per tant, la rellevància d'Aksai Chin en termes de mobilitat estratègica ha disminuït.

La situació geogràfica d'Aksai Chin és també un altre dels motius de Pequín per a continuar "lluitant" en aquesta confrontació amb l'Índia. El seu terreny elevat resulta ser una "torre de vigilància", un punt estratègic per a l'Exèrcit per a poder exercir una posició de control sobre el Pakistan, Caixmir i l'Índia. La ferma decisió dels xinesos per al manteniment d'Aksai Chin és una clara demostració del seu afany de poder a Àsia Central i del Sud. Aquesta disposició voraç pel control d'Àsia Central i els seus recursos que la porta a aquest conflicte fronterer amb l'Índia, també li implica més enfrontaments fronterers amb Nova Delhi en Arunachal Pradesh i Sikkim, territoris en el sector oriental de la LAC que considera que l'Índia posseeix de manera il·legal.

Estratègies d'actuació

Els dos gegants asiàtics, la Xina i l'Índia, al llarg d'aquesta disputa fronterera per l'altiplà d'Aksai Chin, han adoptat diferents estratègies d'actuació que denoten els seus interessos secundaris en aquest conflicte.

En el cas de la Xina, amb les seves constants incursions en diferents punts de la LAC a través de tropes terrestres i aèries, ha volgut recalcar la seva inamovible posició a Aksai Chin.

A més, mostrar-se indestructible en Aksai Chin és una manera d'enviar un missatge molt clar a Índia respecte del seu altre conflicte fronterer en Arunachal Pradesh, com s'explica en el diari Sunday Guardian³.

² Prieto, M. (2019, 14 agosto) El Tibet bajo China. Revista 5W.

³ Hingorani, A. (2020, 27 juny) How to checkmate China and Pakistan, the legal way. Sunday Guardian Live.

Aquesta estratègia confronta amb una altra oposada, centrada a mantenir l'estatu quo, la calma i afavorir una relació cordial entre tots dos països. Aquesta estratègia s'entén quan el Corredor Econòmic entre el Pakistan i la Xina (CPEC) entra en joc. El CPEC és un eix de comunicació que uneix Kashgar (Xinjiang, la Xina) amb el port de Gwadar (el Pakistan). Suposa una via directa de connexió amb el mar d'Aràbia, porta per al subministrament energètic de la Xina, coneguda com la Nova Ruta de la Seda terrestre. Aquesta via coneguda com la Carretera Karakorum, és la peça central de les diferents rutes internacionals previstes per la Iniciativa Belt and Road (BRI), estratègia de desenvolupament d'infraestructura global adoptada per la Xina el 2013. Així, aquest corredor redueix la influència de l'Índia en l'Índic i, a més, reforça l'aliança Sino-Pakistan que deixa un Pakistan enfortit econòmicament, l'enemic històric de l'Índia en les disputes per Jammu i Caixmir.

Al mateix temps, aquesta qüestió és una arma de doble tall per a la Xina. El CPEC transcorre per la zona del nord de Gilgit-Baltistán, pertanyent al Caixmir administrat pel Pakistan, regió que comparteix frontera amb Ladakh (l'Índia). La clau de la qüestió recau en les reclamacions de Nova Delhi per recuperar aquesta regió. L'Índia considera Gilgit-Baltistán com a propi, com s'ha mostrat anteriorment en el nou mapa presentat pel Govern de l'Índia. És aquí on es troba l'esquerda en la construcció xinesa, el CPEC travessa una zona històricament reclamada per l'Índia. El conflicte per aquest territori segueix actiu en l'actualitat, però una "victòria" de l'Índia en aquest territori disputat amb el Pakistan significaria un cop dur per a la Xina, ja que el control de l'Índia en aquest territori posaria fi al CPEC i aquest es tornaria obsolet.

A més, segons s'explica en el Sunday Guardian⁴, els xinesos emprendrien una actitud menys bel·ligerant amb l'Índia per a minimitzar el cop al CPEC. Fins i tot, l'analista Estimen Hingorani, en el seu llibre "Unraveling the

Kashmir Knot", detalla que si la Cort Internacional de Justícia de l'ONU donés a l'Índia com legalment propietària d'aquesta regió (PoK) i, en conseqüència, el control del CPEC quedés en mans de l'Índia, la Xina adoptaria una posició més flexible amb Aksai Chin per la raó que avançaven els periodistes del Sunday Guardian, és a dir, per minimitzar el cop al CPEC.

En el bàndol indi, un dels principals objectius és, com s'ha dit, recuperar tot l'antic territori pertanyent a Caixmir, és a dir, Aksai Chin i el Caixmir ocupat per Pakistan (PoK). Durant molt de temps, l'Índia es va abstenir de desenvolupar la regió contiguous a la frontera, ja que entenia que millorar la infraestructura en el seu costat de la frontera facilitaria el moviment xinès dins del territori indi en cas d'un enfrontament o xoc entre tots dos països. Aquest raonament, però, ha canviat dràsticament.

El clar exemple és la construcció de l'artèria DS- DBO de 255 quilòmetres, una carretera per a connectar Leh, la capital de Ladakh, amb la base militar situada a Daulat Beg Oldie (DBO). La importància de DBO és la seva pista d'aterratge militar que, amb una altitud de 5.065 metres sobre el nivell de la mar, és la pista d'aterratge més alta de l'Índia.

Aquesta carretera corre paral·lela a la frontera, la Línia de Control Actual, flanquejant Aksai Chin, i connectant Darbuk, Shyok i DBO, reduint així el temps de viatge entre Leh i DBO. Factor vital per a assegurar una mobilitat de tropes i armament militar de forma relativament ràpida en cas d'un eventual enfrontament militar.

És important destacar que aquesta carretera és també d'elevat interès per a l'Índia, ja que Daulat Beg Oldie, més enllà de tenir la pista d'aterratge més alta de l'Índia, es troba just a pocs quilòmetres del pas del Karakorum. Aquest pas conegut com el "flanc sud" de la Ruta de la Seda, connecta a la Xina amb l'Índia en la davantera oest d'Aksai Chin.

⁴ Hingorani, A. (2020, 27 juny) How to checkmate China and Pakistan, the legal way. Sunday Guardian Live.

L'estratègia de l'Índia d'assegurar la frontera i crear una connexió ràpida entre els seus principals punts estratègics, la seva important base militar i la seva capital, és un mètode també utilitzat per la Xina. La construcció de carreteres i assentaments militars al llarg de la LAC és la forma amb què la Xina busca salvaguardar els seus interessos econòmics i de seguretat. D'altra banda, l'augment de presència militar xinesa en Aksai Chin actua com a element dissuasiu i de pressió sobre l'Índia perquè no emprengui cap acció que pugui danyar els seus interessos, principalment en relació amb el CPEC. En canvi, l'acumulació militar de l'Índia en el seu costat de la LAC és més aviat una actuació reaccionària, entesa com una estratègia adoptada per a fer front a la militarització de la frontera per part de la Xina. Això porta intrínsecament al "joc" cíclic del dilema de seguretat teoritzat en les relacions internacionals: un augment de tropes militars per a aconseguir una més elevada seguretat comporta al país adversari a augmentar també la seva defensa. Això condueix directament a un sentiment d'inseguretat en tots dos països que veuen com el seu adversari es reforça militarment. Una situació en la qual cada pas està calculat i àmpliament analitzat per l'altre. Totes dues parts tendeixen a veure els esforços de l'altre com a moviments calculats per a obtenir un avantatge tàctic, i les tensions augmenten quan qualsevol dels dos anuncia un projecte important.

Aliances i Interessos: els Estats Units

Una vegada analitzats els interessos dels països directament implicats en aquest conflicte, l'Índia i la Xina, s'analitza la incursió de tercers, en concret dels Estats Units. En la seva carrera per minimitzar l'auge de la Xina, l'aliança amb l'Índia és cada vegada més important. Relacionat amb el conflicte d'Aksai Chin, els Estats Units ja s'ha pronunciat en diverses ocasions, la més recent, davant els últims esdeveniments al juny a la vall de Galwan ja explicats en aquest article. El secretari d'Estat dels Estats Units, Mike Pompeo, va dir que els enfrontaments fronterers van ser iniciats per l'Exèrcit xinès i són exemple del "comportament inacceptable" del Partit Comunista Xinès. Pompeo,

a més, va sentenciar que l'Índia és un "soci de seguretat i defensa dels Estats Units en ascens, a l'Indus-Pacífic i a escala mundial"⁵.

Aquest posicionament del govern estatunidenc s'explica pel seu interès a afeblir la Xina, el seu principal competidor per l'hegemonia mundial. Una col·laboració entre els Estats Units i l'Índia ajudarà als EUA a equilibrar el poder xinès en el sud d'Àsia, permetent que l'Índia assumeixi un paper més important a Àsia Central, on la Xina té el control total. Així doncs, els estatunidencs són conscients que una Índia forta és de vital importància per a reduir el poder de la Xina en el ric mercat d'Àsia Central. Per aquest motiu, no és aliè a la disputa sino-índia d'Aksai Chin que, com ja s'ha explicat, és la clau perquè l'Índia accedeixi a aquest mercat amb els països del nucli d'Àsia Central.

D'altra banda, hi ha un altre factor que desperta l'interès dels Estats Units, el CPEC. El gegant asiàtic xinès és un gran importador de gas i petroli i, de fet, en 2017 es va convertir en el major importador de petroli del món⁶. Aquesta dependència del petroli estranger fa vital garantir la seguretat energètica que, precisament, està en perill a causa de la seva vulnerabilitat en l'estret de Malacca.

Aquesta franja d'aigua entre l'illa de Sumatra (Indonèsia) i la península de Malacca (Malàisia) és un punt clau en la ruta d'importacions de la Xina procedents d'Orient Mitjà. El 2019, el vuitanta per cent del petroli de la Xina va passar per l'Estret de Malacca. En aquest punt entra els Estats Units que, amb el seu aliat Singapur, situat en la desembocadura de l'estret, poden exercir un bloqueig naval letal per als xinesos, deixant-los sense els seus crucials recursos energètics.

⁵ Neha, A. & Aftab, A. (2020, 22 juliol). Pompeo urges India to reduce dependence on China. Reuters.

⁶ Writer, O. (2019, 26 agost) The Malacca Dilemma: A hindrance to Chinese Ambitions in the 21st Century. Berkeley Political Review.

Amb el CPEC, la Xina evita l'estret de Malacca i manté la importació de subministraments de petroli d'Orient Mitjà d'una forma segura. Aquest és un altre motiu pel qual els Estats Units està altament interessat en el conflicte d'Aksai Chin, que podria minar les aspiracions de la Xina amb el CPEC, alternativa a la ruta que corre per l'estret de Malacca on els americans poden intervenir i perjudicar els xinesos.

Una vegada més, es demostra l'interès que desperta aquest conflicte, però que, sobretot, deixa clar l'aliança entre els EUA i l'Índia i l'hostilitat entre els EUA i la Xina.

El seu esdevenir?

Queda patent, llavors, que aquest conflicte és de gran envergadura i que, en la seva resolució, pot estar la clau de les relacions entre aquests dos Estats.

Una resolució que, tenint en compte el seu abast de calibre internacional, podria provenir de les Nacions Unides, però que no és així. El poder de veto de la Xina en el si del Consell de Seguretat de l'Organització de Nacions Unides tanca tota possibilitat de dirimir el conflicte bilateral per aquesta via. Un camí que seria l'idoni en el context de la legalitat internacional, però actualment inviable.

L'actuació de tots dos països contendents directes en aquesta partida d'escacs, pot comportar unes conseqüències no exclusivament centrades en la disputa per aquest territori. És a dir, de la resolució del conflicte pel territori d'Aksai Chin, no es desenvoluparà únicament la disputa territorial sino-índia, sinó una correlació de forces en disputes totalment externes i allunyades d'aquest altiplà. Un efecte dominó iniciat en aquesta partida.

Júlia Oliveras Aumedes

Estudiant de Periodisme Internacional a la Universitat Ramon Llull - Blanquerna i en pràctiques en l'ANUE.

Fonts:

Aamir, A. (2020, 25 setembre) *Are Indo-China Clashes Meant to Protect the BRI in Pakistan?* China US Focus <https://www.chinausfocus.com/finance-economy/are-indo-china-clashes-meant-to-protect-the-bri-in-pakistan>

Aneja, A. (2020, 5 juny) *Analysis. China's Belt and Road Initiative fuels Ladakh standoff.* The Hindu. <https://www.thehindu.com/news/international/analysis-chinas-belt-and-road-initiative-fuels-ladakh-standoff/article31746466.ece>

Chaudhury, R. (2019, 20 agost) *China raked up status of Aksai Chi nat UNSC informal sessions.* The Economic Times. <https://economictimes.indiatimes.com/news/politics-and-nation/china-raked-up-status-of-aksai-chin-at-uns-c-informal-session/articleshow/70747053.cms?from=mdr>

Duhalde, M., Wong, Dennis. y Lee, K. (2020, 2 juliol) *India – China border clash explained.* South China Morning Post. <https://multimedia.scmp.com/infographics/news/world/article/3091480/China-India-border-dispute/index.html>

Escobar, P. (2020, 29 juny). *Las relaciones entre India-China y el tema geopolítico del Himalaya.* Observatório dos BRICS. <https://observatoriodosbricsunila.wordpress.com/2020/06/29/las-relaciones-entre-india-china-y-el-tema-geopolitico-del-himalaya/>

Griffiths, J. (2020, 19 juny) *Why are China and India fighting over an inhospitable strip of the Himalayas?* CNN. <https://edition.cnn.com/2020/06/17/asia/india-china-aksai-chin-himalayas-intl-hnk/index.html>

Hingorani, A. (2020, 27 juny) *How to checkmate China and Pakistan, the legal way*. Sunday Guardian Live. <https://www.sundayguardianlive.com/legally-speaking/checkmate-china-pakistan-legal-way>

Narang, A. (2019, 3 novembre) *One less State an two new Union Territories, India's new map is a reiteration of India's geopolitical goals*. TFI Post. <https://tfipost.com/2019/11/one-less-state-and-two-new-union-territories-indias-new-map-is-a-reiteration-of-indias-geopolitical-goals/>

Neha, A. & Aftab, A. (2020, 22 juliol). *Pompeo urges India to reduce dependence on China*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/india-usa-china-idINKCN24N200>

Posada López, M. y Úsuga Pérez, F. (2019, 20 maig). *Cachemira: la joya en disputa. Primera parte*. Centro de Estudios de Política y Relaciones Internacionales (CEPRI). <https://cepri.upb.edu.co/index.php/lineas-de-investigacion/relaciones-internacionales/cachemira-la-joya-en-disputa-primera-parte>

Prakash, R. (2020, 10 setembre) *Why Did China Ramp up Massive Infrastructure Along the LAC?* The Geopolitics. <https://thegeopolitics.com/why-did-china-ramp-up-massive-infrastructure-along-the-lac/>

Prieto, M. (2019, 14 agost) *El Tíbet bajo China*. Revista 5W. Recuperado de: <https://www.revista5w.com/temas/movimientos-sociales/el-tibet-bajo-china-7939>

PS Reporters. (2020, 15 setembre) *The China India border conflict, the great game and a Sino-Indian Split*. Political Science. <https://www.colorado.edu/polisci/2020/09/15/china-india-border-conflict-great-game-and-sino-indian-split>

Redacción BBC News Mundo. (2019, 5 agost). *Qué significa que India retire su estatus especial a Cachemira y por qué Pakistán advierte de "consecuencias graves"*. BBC News Mundo. <https://www.bbc.com/mundo/noticias-internacional-49235754>

SCMP Reporters. (2020, 29 juliol) *The China-India border dispute: its origins and impact*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy/article/3094884/china-india-border-dispute-its-origins-and-impact>

Subramanian, N. (2020, 16 juny) *Explained: The strategic road to DBO*. The Indian Express. <https://indianexpress.com/article/explained/lac-stand-off-india-china-darbuk-shyok-daulat-beg-oldie-dsdbo-road-6452997/>

Tunningley, J. (2017, 8 març) *Can China overcome the Malacca Dilemma through OBOR and CPEC?* Global Risk Insights. <https://globalriskinsights.com/2017/03/china-overcome-malacca-dilemma-obor-cpec/>

Publicat per:

Asociación para las
Naciones Unidas
en España
United Nations Association of Spain

Via Laietana, 51, entlo.3ª. 08003 Barcelona
Tels.: 93 301 39 90 – (31 98) Fax: 93 317 57 68
e-mail: info@anue.org

Amb el suport de:

Generalitat
de Catalunya

* La Revista de l'ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors.